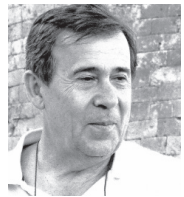

πολιτισμός

Αναδιφώντας το χθες 67

Τα Κρητικά Σχολικά βιβλία και η Συλλογή του Γ. Π. Εκκεκάκη

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΚΗ*

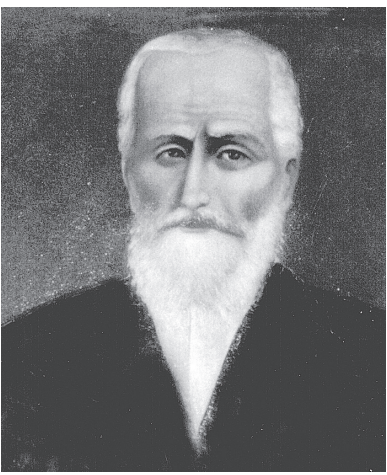
Οι ολιγοήμερες διακοπές των «Ρεθεμνιώτικων Νέων», μας αναγκάζουν να διακόψουμε σήμερα τη θεματική που έχουμε ξεκινήσει με τις δύσκολες ιστορικές στιγμές του Ρεθύμνου και να ασχοληθούμε με ένα άλλο θέμα, πιο επίκαιρο. Κι αυτό προκειμένου να προλάβουμε να σας ενημερώσουμε για την εκδήλωση που προετοιμάζουμε τη **Δευτέρα 20 Αυγούστου στις 7.00 μ.μ.** στο Σχολικό Μουσείο του Δήμου Ρεθύμνης στην Αμνάτο.

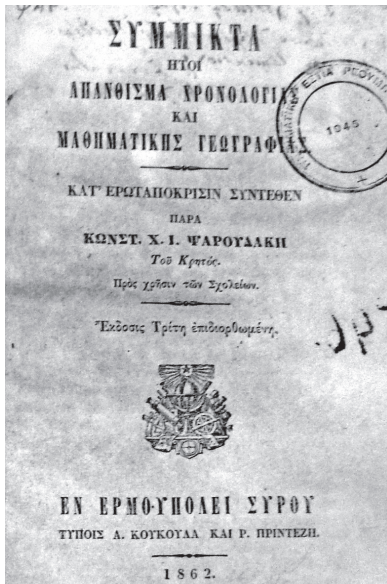
Η εκδήλωση περιλαμβάνει τρία μέρη. Στο πρώτο η ορχήστρα της Δημοτικής Φιλαρμονικής υπό τον Στέλιο Αποστολάκη θα μας μεταφέρει στον κόσμο του Μάνου Χατζιδάκι. Στο δεύτερο μέρος θα παρουσιαστεί η Συλλογή Σχολικών βιβλίων του Γιώργου Π. Εκκεκάκη, της εκπαιδευτικής πινακίδας «130 Ελληνικά Αλφαβητάρια» και το βιβλίο «Τα Κρητικά σχολικά βιβλία» από τον υπογράφωμενο. Στο τρίτο μέρος της εκδήλωσης θα τιμηθούν δύο ερίτιμες κυρίες, οι συνταξιούχοι εκπαιδευτικοί Ελένη Φραγκούλη-Κοτζαμπασάκη, η οποία επί δέκα τέσσερα συναπτά έτη υπηρέτησε την εκπαίδευση της Αμνάτου, και Ευγενία Σπαντιδάκη-Ζαμπεττάκη, για το σύνολο της εκπαιδευτικής και κοινωνικής της προσφοράς. Στη συνέχεια θα γίνουν τα εγκαίνια της Έκθεσης και η παρουσίαση των «Ελληνικών Αλφαβηταρίων». Θα ακολουθήσει μικρή δεξίωση στον δροσόλουστο αύλειο χώρο του Μουσείου.

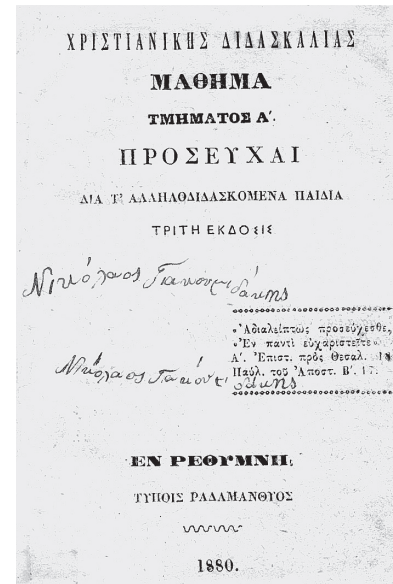
Το Σχολικό Μουσείο χρησιμοποιεί από το 2005 στον εκθεσιακό του χώρο κατά κόρον τις Πινάκιδες ως εκπαιδευτικά εργαλεία. Μια τέτοια Πινάκίδα, πρωτότυπη στο είδος της, αναφέρεται στην Ελληνική εκπαιδευτική ιστορία, εκπαίδευση με την Κρητική και ειδικότερα με τη Ρεθεμνιώτικη, την περίοδο από το 1661, που λειτουργήσε το πρώτο Κρητικό σχολείο, μέχρι το 1965. Μια άλλη, ακόμα μεγαλύτερη Πινάκίδα, περιλαμβάνει έναν χάρτη της Κρήτης με τα 1200 περίπου εκπαιδευτήρια που λειτουργήσαν στην αυτήν την παραπάνω χρονική περίοδο. Τον χάρτη αυτό πλαισιώνουν μικρότερες Πινάκιδες με τα 240 συνολικά διδακτήρια που λειτουργήσαν την περίοδο 1840-1967 στο Νομό Ρεθύμνης. Σε λίγες μέρες τους τοίχους του Μουσείου θα κοσμήσει και η νέα Πινάκίδα, με 130 Νεοελληνικά Αλφαβητάρια της περιόδου 1771-2006, σε γραφιστική επιμέλεια της Ελένης Αλεβυζάκη.

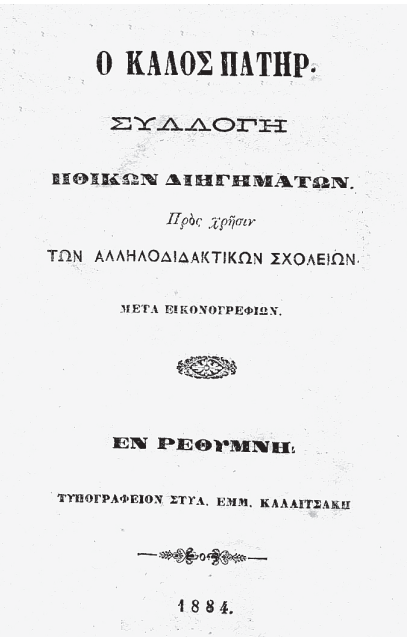
Η Συλλογή σχολικών βιβλίων του Γιώργου Π. Εκκεκάκη διαθέτει δύο σχεδόν εκατοντάδες βιβλίων, από τα οποία τα 65 που θα εκτεθούν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «Κρητικά», με την έννοια ότι γράφτηκαν από Κρήτες συγγραφείς είτε εκδόθηκαν από Κρήτες εκδότες είτε τυπώθηκαν σε Κρητικά τυπογραφεία. Από αυτά ξεχωρίζει μια δεκάδα, που με τα ίδια κριτήρια μπορούν να χαρακτηριστούν ως «Ρεθεμνιώτικα» και έχουμε τη χαρά να τα παρουσιάσουμε στις σημερινές «Αναδιφώσεις». Σχεδόν όλα έχουν τυπωθεί στο τυπογραφείο του «Ρεθεμνιώτη Γουτεμβέργιου», όπως προσφυώς αποκαλήθηκε, του πρωτοπόρου δηλαδή τυπογράφου και βιβλιοπώλη Στέλιου Καλαϊτζάκη (1840-1917). Την τυπογραφική τέχνη την είχε μάθει στην Αθήνα στο «Τυπογραφείο Ραδαμάνθους» του θείου του Εμμανουήλ Βυβιλάκη. Κατέβηκε στην Κρήτη κατά την επανάσταση του 1866 και ήταν συνυπεύθυνος, μαζί με τον Ηλία Μαύμο, για την εκτύπωση της επαναστατικής εφημερίδας «Κρήτη». Το τυπογραφείο του στο Ρέθυμνο το έστησε λίγο πριν το 1880 και ήταν για δύο δεκαετίες το μοναδικό στην πόλη. Ας δούμε όμως τώρα αναλυτικά τα «Ρεθεμνιώτικα σχολικά βιβλία».

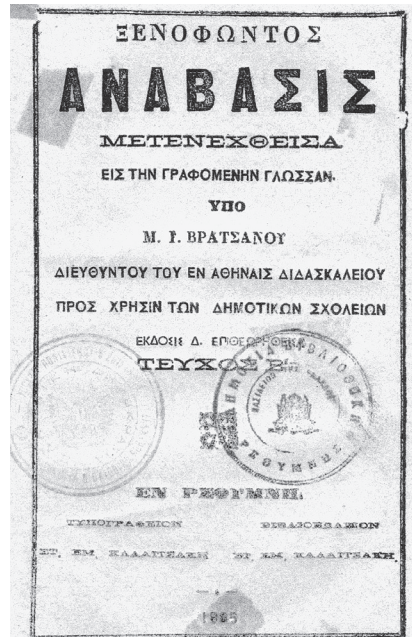
Σύμμικτα ήτοι απάνθισμα εκ χρονολογίας και μαθηματικής γεωγραφίας, ερανισθέν, και κατ'ερωταπόκρισιν συντεθέν παρά Κωνσταντίνου Χ. Φαρουδάκη του Κρητός, προς χρήσιν των δημοτικών σχολείων. Εν Αθήναις. Εκ της Τυπογραφίας του Ραδαμάνθους, 1843, 8ο, σ. δ' - 30, (Επανεκδόσεις: 1. Σύμμικτα έκδοσις δεύτερα με πολλές προσθήκας εκ του τυπογράφου Σ. Κ. Βλαστού, 1852 (σελίδες δ' - 83). 2. Σύμμικτα έκδοσις τρίτη επιδιορθωμένη Εν Ερμούπολει Σύρου, τύποις Α. Κουκουλά και Ρ. Πρίντζη, 1862).

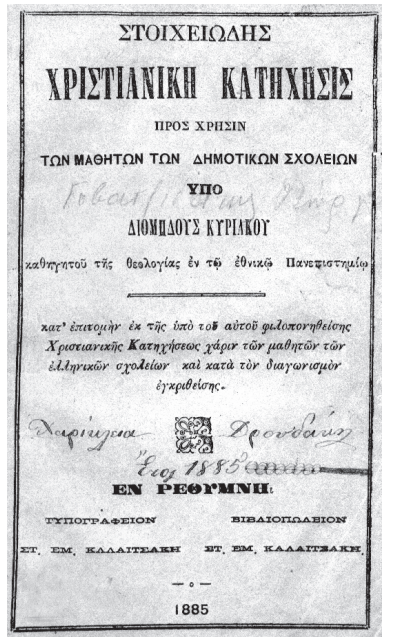
Χριστιανικής Διδασκαλίας Μάθημα Τμήματος Α'. Προσευχάδια τ' αλληλοδιδασκόμενα παιδιά Τρίτης Έκδοσις Αδιαλείπτως προσεύχεσθε, Εν παντί ευχαριστείτε Α' επιστ. προς Θεοαλ. Παύλ. του Αποστ. Β', 17 Εν Ρεθύμνη Τύποις Ραδαμάνθους - 1880 **Το βιβλίο αυτό είναι πιθανότατα το πρώτο που τυπώθηκε ποτέ στο Ρέθυμνο και ένα από τα πρώτα που τυπώθηκαν ποτέ στην Κρήτη!**

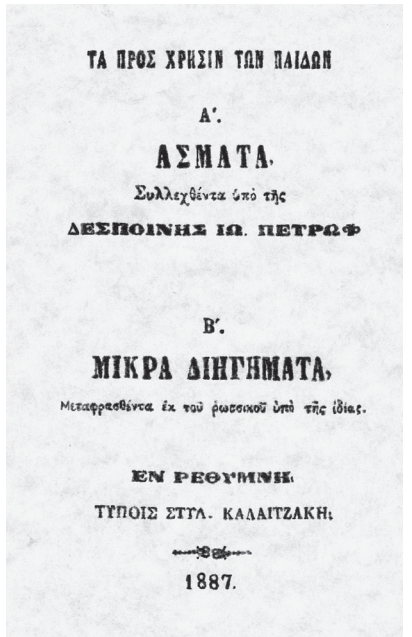
Ο Καλός πατήρ Συλλογή Ηθικών Διηγημάτων προς χρήσιν των αλληλοδιδασκόμενων σχολείων. Μετά εικονογραφιών Εν Ρεθύμνη Τυπογραφείον Στυλ. Εμμ. Καλαϊτσάκη - 1884

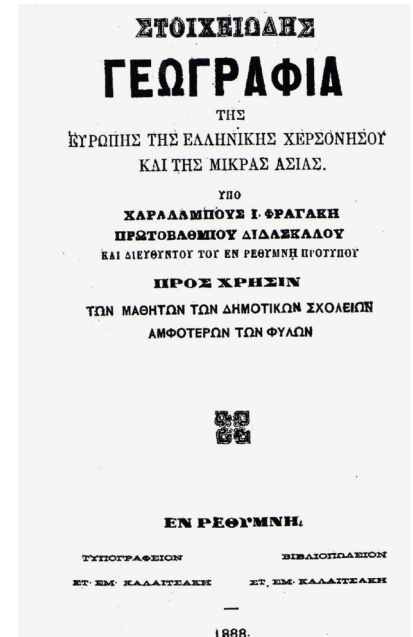
Ξενοφώντος Ανάβασις μετανεχθείσα εις την γραφομένην γλώσσαν υπό Μ. Ι. Βρατσάνου διευθυντού του εν Αθηναις Διδασκαλείου προς χρήσιν των δημοτικών σχολείων έκδοσις Δ. επιθεωρηθείσα Τεύχος Α' Εν Ρεθύμνη Τυπογραφείον Στ. Εμ. Καλαϊτσάκη Βιβλιοπωλείον Στ. Εμ. Καλαϊτσάκη 1884

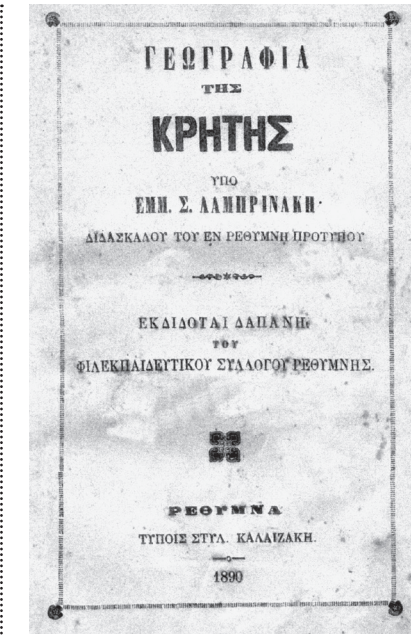
Τα προς χρήσιν των παιδών: Α' Ασμάτα υπό της Δεσποίνης Ιω. Πετρόφ. Β' Μικρά διηγήματα μεταφρασθέντα εκ του ρωσικού υπό της ίδιας # Εν Ρεθύμνη Τύποις Στυλ. Καλαϊτσάκη - 1887

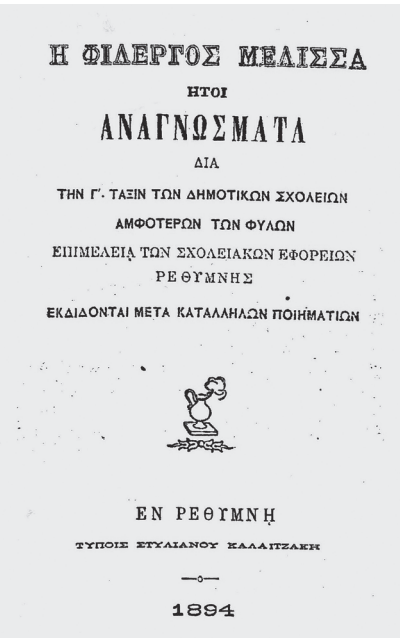
Στοιχειώδης Χριστιανική Κατήχησις, προς χρήσιν των μαθητών των Δημοτικών Σχολείων, υπό Διομήδους Κυριακού, καθηγητού της Θεολογίας εν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ - κατ'επιτομήν εκ της υπό του αυτού φιλοπονηθείσης Χριστιανικής Κατήχησεως χάριν των μαθητῶν των ἐλληνικῶν σχολείων και κατά τὸν διαγωνισμὸν ἐγκριθείσης # Εν Ρεθύμνη, Τυπογραφείον Βιβλιοπωλείον Στ. Εμ. Καλαϊτσάκη - 1885

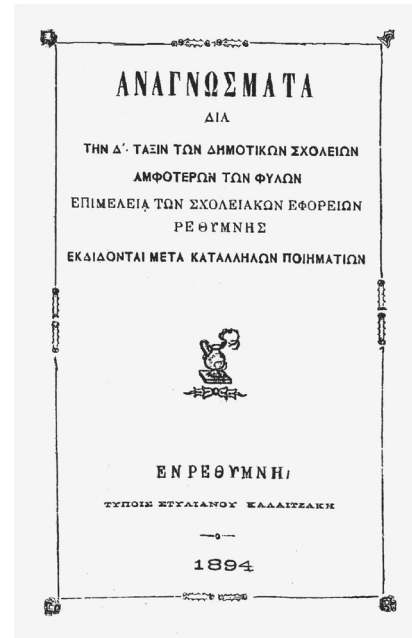
Στοιχειώδης Γεωγραφία της Ευρώπης, της Ελληνικής Χερσονήσου και της Μικράς Ασίας. Υπό Χαρολάμπου Ι. Φραγάκη, πρωτοβαθμίου διδασκάλου και διευθυντού του εν Ρεθύμνη προτύπου. Προς χρήσιν των μαθητῶν των Δημοτικῶν Σχολείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. # Εν Ρεθύμνη Τυπογραφείον Βιβλιοπωλείον Στ. Εμ. Καλαϊτσάκη - 1888

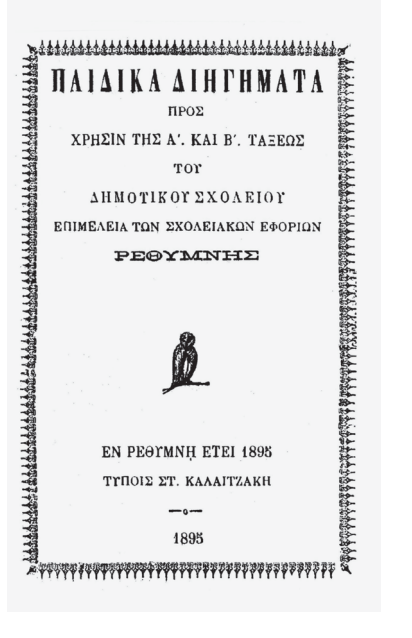
Γεωγραφία της Κρήτης υπό Εμμ. Σ. Λαμπρινάκη, διδασκάλου του εν Ρεθύμνη Πρωτύπου - Εκδίδεται δαπάνη του Φιλεκαπαιδευτικού Συλλόγου Ρεθύμνης Ρεθύμνα Τύποις Στυλ Καλαϊτσάκη. - 1890

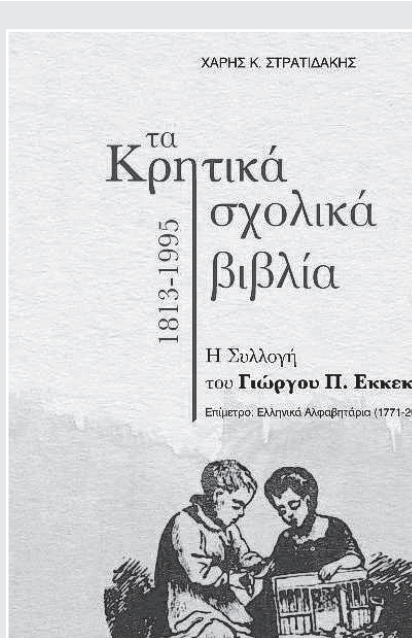
Αναγνώσματα διά την Δ' τάξιν των Δημοτικών Σχολείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, επιμέλεια τῶν Σχολειακῶν Εφορειῶν Ρεθύμνης Εκδίδονται μετὰ καταλλήλων ποιημάτων Εν Ρεθύμνη Τύποις Στυλιανῶν Καλαϊτσάκη - 1894

Παιδικά Διηγήματα προς χρήσιν τῶν Α' και Β' τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων. Επιμέλεια τῶν Σχολειακῶν Εφορειῶν Ρεθύμνης # Εν Ρεθύμνη ἔτει 1895 Τύποις Στ. Καλαϊτσάκη - 1895

Τα βιβλία αυτά, που μας κάνουν περήφανους ως Κρήτες και Ρεθεμνιώτες ειδικότερα, και άλλα 281 περιλαμβάνονται στην εντυπωσιακή κατηγορία των Κρητικών σχολικών βιβλίων και αναφέρονται στην έκδοση του υποφαινόμενου «Τα Κρητικά σχολικά βιβλία (1813-1995)». Η Συλλογή του Γιώργου Π. Εκκεκάκη. Το βιβλίο αυτό, το οποίο υπέχει θέση καταλόγου της Έκθεσης, θα προσφερθεί στους ενδιαφερόμενους που θα παραβρεθούν στη Αμνάτο στις 20 Αυγούστου. Σας περιμένουμε με χαρά στην πνευματική μας αυτή εκδήλωση, για να τιμήσουμε τους ανθρώπους που προαναφέραμε, που με τον τρόπο τους ο καθένας και η καθεμία προσέφεραν τα μέγιστα στην εκπαίδευση του τόπου μας. Μαζί τους δεν θα λησμονήσουμε να αναφέρουμε τιμητικά τους αιμνηστους συνεργάτες του Μουσείου **Νομπελ Αρμάν** (†2015), **Μαρία Τσιριμονάκη** (†2017), **Μιγάλη Παπαδάκη** (†2018) και **Αλκιβιάδη Μαυράκη** (†2018).

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strharis@yahoo.gr, 2831055031